

ΕΝΓ 3 : ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό	
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΨΓ22Ε	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΝΓ 3 : ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	
ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5ο	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	3	3,5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> γενικού υποβάθρου γενικών γνώσεων ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων (πχ προετοιμασία προγραμμάτων παρέμβασης) 	
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΨΓ21Ε	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ & ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	Ελληνική	
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uth.gr/modules/contact/index.php?course_id=492	
ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	Ονοματεπώνυμο: Γαλήνη Σαπουντζάκη Βαθμίδα: Επίκουρος Καθηγήτρια Γραφείο: 20 (1ος όροφος) τηλ/e-mail: 24210 74755 / gsapountz@uth.gr Άλλοι Διδάσκοντες: -	

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι να διαφανούν οι δυνατότητες τρισδιάστατης σύνταξης στις νοηματικές γλώσσες, και στην Ελληνική Νοηματική γλώσσα εν προκειμένω, μέσα από διεθνείς και ελληνικές μελέτες αλλά και μέσα από την παρακολούθηση και τη χρήση πρωτογενούς γλωσσικού υλικού, ζωντανού και βιντεοσκοπημένου. Καθαρά γλωσσικές δυνατότητες έκφρασης των νοηματικών που οφείλονται στην ταυτόχρονα συγκολλητική, τρισδιάστατη δομή τους, παρουσιάζονται και εξετάζονται κατά το μάθημα αυτό και δίδονται για εφαρμογή σε πλαίσια διδακτικού σεναρίου

χρήσης τους. Μέσα από τις μελέτες και τα παραδείγματα εκπαιδευτικής χρήσης τρισδιάστατων δομών των νοηματικών γλωσσών διαφαίνεται η αυξημένη διδακτική αποτελεσματικότητα, ικανότητα ανάκλησης, εμπέδωσης και επέκτασης χρήσης του εκάστοτε εκπαιδευτικού στόχου εκ μέρους του (μελλοντικού) μαθητή. Από γλωσσολογική άποψη, τα τρισδιάστατα φαινόμενα που εξετάζονται και εφαρμόζονται στα πλαίσια του μαθήματος αναφέρονται στη φωνολογία, τη μορφολογία, τη σύνταξη, σημασιολογία, την κειμενική δομή και την πραγματολογία, καθώς διατρέχουν κάθε επίπεδο γραμματικής των νοηματικών γλωσσών, ενώ από εκπαιδευτική άποψη τα περιβάλλοντα χρήσεων των φαινομένων αυτών περιορίζονται διττά αποσκοπώντας στη σωστή εμπέδωση και εμβάθυνσή τους από τους φοιτητές: αφενός, η θεματολογία και η γλωσσική πολυπλοκότητα των τρισδιάστατων δομών της ΕΝΓ αντιστοιχούν στο επίπεδο γλωσσομάθειας Α2, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό ενιαίο πλαίσιο αναφοράς. Αφετέρου, τα διδακτικά σενάρια με τα οποία θα εξοικειωθούν οι φοιτητές στα πλαίσια του μαθήματος περιορίζουν τη θεματολογία σε ύλη της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Έχοντας ήδη αποκτήσει το στοιχειώδες λεξιλόγιο και έχοντας στοιχειωδώς εξοικειωθεί με την τρισδιάστατη σύνταξη κατά τα προηγούμενα δύο εξάμηνα εκμάθησης της Ελληνικής Νοηματικής γλώσσας, οι φοιτητές ολοκληρώνοντας το μάθημα της ΕΝΓ3 αναμένεται να είναι σε θέση να χειριστούν τη γλώσσα κυριολεκτικά από διαφορετικές οπτικές γωνίες ανάλογα με τον εκάστοτε επικοινωνιακό ή διδακτικό σκοπό και να τη χρησιμοποιούν ως ένα εξαιρετικά αποτελεσματικό και ευέλικτο εργαλείο σε διαφορετικές γνωστικές περιοχές και επίπεδα στην εκπαιδευτική πράξη.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Κειμενικά είδη και αποδόσεις τους στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα σε αντιπαραβολή με τα αντίστοιχα στην ελληνική ομιλούμενη με έμφαση στη σχολική εκπαίδευση
- Αφηγηματική, περιγραφική και εκτελεστική λειτουργία μεταξύ άλλων στην ΕΝΓ
- Κατάλληλες μορφοσυντακτικές δομές και λεξιλόγιο της ΕΝΓ ανά περίπτωση σε επικοινωνιακό και εκπαιδευτικό περιβάλλον

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Διάλεξη	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • ppt παρουσιάσεις με data projector • e-class 	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	65
	Ασκήσεις Πεδίου	15
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Σύνολο Μαθήματος	100
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα Αξιολόγησης: Ελληνική Μέθοδοι αξιολόγησης <ul style="list-style-type: none"> • Γραπτή θεωρητική εργασία (10%) • 2 πρόοδοι (2 Χ20%) • 2 βιντεοσκοπημένες εργασίες (2Χ20%) • Πρακτικές ασκήσεις στην τάξη (10%) Τα κριτήρια αναφέρονται στον οδηγό σπουδών και στο eclass. Επίσης αναλύονται και κατά τη διάρκεια των μαθημάτων	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κουρμπέτης, Β. (1999) Νόημα στην εκπαίδευση: Η ελληνική νοηματική γλώσσα και η διδασκαλία της στα σχολεία Κωφών. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Παιδείας.
2. Κουρμπέτης, Β. (2004) Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών ελληνικής νοηματικής γλώσσας για την υποχρεωτική εκπαίδευση. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
3. Κουρμπέτης, Β. (2008) Λογισμικά για την εκπαίδευση κωφών & βαρηκόων μαθητών. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
4. Λαμπροπούλου, Β. (2007) Εκπαιδευτικά πακέτα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στην εκπαίδευση Κωφών. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών, Μονάδα Αγωγής Κωφών.
5. Πανσεληνά, Μ. (2001) Δίγλωσσο μοντέλο διδασκαλίας της χημείας σε κωφούς μαθητές Γυμνασίου. Πολυμεσικό εκπαιδευτικό εργαλείο. Αθήνα, Πανεπιστήμιον Αθηνών, Φυσικομαθηματική Σχολή.
6. Πανσεληνά, Μ. (2008) Χημεία με νόημα. Πολυμεσικό εκπαιδευτικό εργαλείο για κωφούς
7. μαθητές Β΄ και Γ΄ τάξης του Γυμνασίου. Αθήνα, Καστανιώτης.
8. Παπασπύρου, Χ. & Ταγκάλου, Κ. (2007) Ολοκληρωμένο αναλυτικό πρόγραμμα για την διδασκαλία της ελληνικής κινηματικής γλώσσας ως δεύτερης (ξένης) γλώσσας. Πρακτικά του

- 5ου Επιστημονικού Συνεδρίου του ΠΕΣΕΑ, 01 Δεκεμβρίου, στο: Θέματα Ειδικής Αγωγής 38, 122-146, Αθήνα
9. Παπασπύρου, Χ. (1996) Η δίγλωσση εκπαίδευση των κωφών ως αποφασιστικός παράγων για την κοινωνική τους ένταξη. Στο: Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ειδικής Αγωγής. Αθήνα: Ιόνιος Σχολή.
  10. Παπασπύρου, Χ. (1996) Δίγλωσση εκπαίδευση και κοινωνική ένταξη του Κωφού ατόμου. Στο: Πρακτικά Επιστημονικής Ημερίδας «Ειδική Εκπαίδευση: Πραγματικότητα και Προοπτικές». Αθήνα: ΠΕΠΣΕΕΕ.
  11. Παπασπύρου, Χ. (1997) Ανακαλύπτω την γλώσσα των χεριών. Πολυμεσικό εκπαιδευτικό υλικό εκμάθησης της ελληνικής νοηματικής γλώσσας. Αθήνα: ΚΕΚΜΙΤ.
  12. Παπασπύρου, Χ. (2000) Ένταξη Κωφών στην γενική εκπαίδευση: Επίλυση του γλωσσικού προβλήματος. Στο: Ζώνιου-Σιδέρη (επιμ.): Ένταξη: Ουτοπία ή παραπραγματικότητα; Η εκπαιδευτική και η πολιτική διάσταση της ένταξης μαθητών με ειδικές ανάγκες. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
  13. Παπασπύρου, Χ. (2003) Διαδρομές στους γλωσσικούς ρυθμούς: Μελετήματα για την κινηματική γλώσσα και την εκπαίδευση των ανηκόων. Αθήνα: Ατραπός.
  14. Παπασπύρου, Χ. (2003) Οριζόντια και κάθετη ένταξη: Ο πολυεπίπεδος χαρακτήρας της ένταξης με παράδειγμα την εκπαιδευτική και κοινωνική ένταξη των ανηκόων. Στο: Θέματα Ειδικής Αγωγής 20, 3-22, Αθήνα.
  15. Παπασπύρου, Χ. (2004) Δίγλωσση και διαπολιτισμική εκπαίδευση ανηκόων στην κινηματική γλώσσα ως πρώτη γλώσσα και στην γραπτή φθογγόγλωσσα ως δεύτερη γλώσσα, στα πρακτικά του 13ου Διεθνούς Συνεδρίου Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, 303-317, Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
  16. Παπασπύρου, Χ. (2009) Καταγραφή της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας: Γραμματική Παραδοσιακού Τύπου. Λευκωσία: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, εκδόσεις Αρμίδα.
  17. Σαρινοπούλου, Φ. (1999) Φύση, όμορφη ζωή. Πολυμεσικό εκπαιδευτικό εργαλείο εκμάθησης ορολογίας από την γεωπονία, τα τρόφιμα και το περιβάλλον στην νοηματική γλώσσα. Αθήνα: ΤΕΕ Κωφών & Βαρηκόνων Αγίας Παρασκευής, Υπουργείο Παιδείας.
  18. Σαρινοπούλου, Φ. (2003) Πρόγραμμα παροχής βοήθειας για Κωφούς-βαρήκοους σπουδαστές: Κοινωνική Υπηρεσία του ΤΕΙ Αθήνας. Στο: Ψύλλα, Μ., Μαυριγιαννάκη, Κ., Βαζαίου, Α. & Στασινοπούλου, Ο. (επιμ.): Άτομα με αναπηρίες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, 294-307. Αθήνα: Κριτική.
  19. Σαπουντζάκη Γαλήνη (2019). Σημειώσεις μαθήματος ΕΝΓ3
  20. Σαπουντζάκη Γαλήνη (2019). Θεμέλια Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ψηφιακές εφαρμογές:

‘Άνθρωπος, Γεωγραφία, Ζωή, Καθημερινότητα, Πολιτισμός,)' Σειρά εκπαιδευτικών εργαλείων ‘Μπες στο νόημα!’

21. Σαπουντζάκη Γαλήνη (2016). Σημαιολογική αντιπαραβολή μεταξύ ΝΕ και ΕΝΓ (βιβλίο και ψηφιακή εφαρμογή). Σειρά εκπαιδευτικών εργαλείων ‘Μπες στο νόημα!’
22. Σαπουντζάκη Γαλήνη (2019). Θεμέλια Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας – Συνοδευτικό εγχειρίδιο. Σειρά εκπαιδευτικών εργαλείων ‘Μπες στο νόημα!’
23. Σαπουντζάκη Γαλήνη (2019). Θεμέλια Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας - Βιβλίο ασκήσεων. Σειρά εκπαιδευτικών εργαλείων ‘Μπες στο νόημα!’
24. Σκαφίδα, Φ. (2009) Ποιος Είμαι... Η ανάπτυξη της αντίληψης ενός κωφού παιδιού για τον εαυτό του μέσα στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον. Στο: Πρακτικά Ημερίδας για τα Κωφά άτομα και τα είκοσι χρόνια δημιουργικής πορείας, 20 Ιουνίου 2009, (υπό δημοσίευση). Ρέθυμνο, Σύλλογος Κωφών Νομού Ρεθύμνης «ΤΟ ΑΡΚΑΔΙ»
25. Σκαφίδα, Φ. (2011) Εφαρμογές της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ) σε νήπια με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Στο: Βιβλίο Εκπαιδευτικού για το Νηπιαγωγείο (υπό δημοσίευση). Αθήνα: Γραφείο Σχολικών Συμβούλων Προσχολικής Αγωγής, Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Αττικής.
26. Χατζοπούλου, Μ. (2000) Δίγλωσση εκπαίδευση των κωφών παιδιών: Πρόταση για την εφαρμογή ενός δίγλωσσου εκπαιδευτικού προγράμματος. Στο: Εκπαιδευτική Κοινότητα 52, 42-45, Αθήνα.
27. Δημήτρης Μαυρέας Γλωσσικός σχεδιασμός: Η περίπτωση της ελληνικής νοηματικής γλώσσας (ΕΝΓ). Διδακτορική διατριβή, ΕΚΠΑ, 2011 (http://lyk-ekv-ag-parask.att.sch.gr/public_html/%5B27%5D.pdf)
28. SignGram Blueprint: A Guide to Sign Language Grammar Writing (2017) Ed. by Quer, Josep / Cecchetto, Carlo / Donati, Caterina / Geraci, Carlo / Kelepir, Meltem / Pfau, Roland / Steinbach, Markus. Series: De Gruyter Reference. DE GRUYTER MOUTON